

Diogenes Laertius

Bogen

Diogenes Laertius: *De vitis, dogmatis et apophthegmatis clarorum philosophorum libri X*; *Hesychii de iisdem philosophis et de aliis scriptoribus liber*; *Pythagoreorum philosophorum fragmenta omnia graece et latine ex editione II. 1594.*

Bogen handler om de græske filosoffer i oldtiden. I følge og orden gives der en levnedbeskrivelse af dem hver især: **Thales fra Milet** – ham, der sagde: "Alt er vand". **Demokrit**, der sagde: "Alt er atomer". Eller **Pythagoras** – ham med $a^2 + b^2 = c^2$. For slet ikke at nævne de virkelig store og berømte filosoffer: **Sokrates**, **Platon**, **Aristoteles** og flere andre. Så det er ikke en original filosofibog, der her er tale om, men en bog om filosofiens – og navnlig: **filosoffernes – historie**.

Der er talt og skrevet meget om bogens **faglige pålidelighed**. Oprindeligt blev den skrevet engang i **200-tallet**. Senere blev den afskrevet og omskrevet og udvidet adskillige gange af lærde munke i middelalderens klostre. Originalsproget var græsk, mens vores udgave fra **1500-tallet** er på både græsk og latin. Side op og side ned ses den græske originaltekst til venstre, den latinske oversættelse til højre.

Dette fokus på det sproglige gør også bogen til en typisk **renæssancebog**. Den lærde studerende skal selv forholde sig til den formodede originalteksts enkeltdele. Senere – selv helt op i det **21. århundrede** – er værket udgivet flere gange i moderne opsætninger. Men eksperterne maner til forsigtighed: Selv om bogen rummer mange oplysninger, der ikke findes andre steder, har man også påvist de rene ammestuehistorier, der intet som helst har med virkeligheden at gøre.

Forfatteren

Diogenes Laertius må ikke forveksles med den berømte eneboer **Diogenes (412-323 f.Kr.)**, der levede som en hund i sin tønde, men som pludselig en dag fik besøg af selveste kong **Alexander den Store**. Venligt spurgte den mægtige konge, om **Diogenes** kunne tænke sig en særlig gunst af ham. Hvortil den vise eneboer svarede: "Ja, tak, Deres Majestæt – flyt Dem lige lidt, De skygger for solen."

Den slags historier har man grinet en del af senere. Men om de passer? Tjah, hmm, bum-bum. Mange af historierne har vi nemlig kun forfatteren til denne bogs ord for: **Diogenes Laertius**. Og han gør sig desværre langt fra altid den ulejlighed at notere, hvor han havde sine historier – eller skal vi sige: anekdoter – fra.

Heller ikke ham selv ved vi det store om – ud over hvad vi kan slutte os til fra hans bog. F.eks. er billedet af ham ved siden fri fantasi og stammer fra et kobberstik i det **17. århundrede**.

Den sidste filosof, **Diogenes Laertius** nåede at få med i sit værk, var en vis **Sextus Empiricus**, der levede i Alexandria i

Ægypten omkr. **200 e.Kr.** Heraf har man sluttet, at **Diogenes Laertius** selv må have levet på et eller andet tidspunkt i den romerske kejser **Alexander Severus' regeringstid (222-235 e.Kr.)**. Iflg. visse forskere stammede han fra den romerske provins **Bithynien** et sted i den nordlige del af det nuværende Tyrkiet. Men som så meget andet er også dette langt fra sikkert.

Baggrunden

Hvor usikkert det end er med mange af enkeltdele i og omkring **Diogenes Laertius'** bog om de berømte filosoffer, så står det ikke til diskussion, at netop emnet: **De græske filosoffer** – de første mennesker overhovedet, der stillede tilværelsens store og grundlæggende spørgsmål – altid har beskæftiget folk i senere tider – og såmænd gør det den dag i dag: Er du sikker på at du overhovedet eksisterer? Ved du, hvad "lykke" er for noget? Og hvad er den bedste måde du kan leve dit liv på?

Den slags gav de gamle grækere deres vidt forskellige bud på. Men fælles for dem alle var, at de prøvede at gøre det ud fra **en samlet helhedsbetragtning**: Hvad er overhovedet verden for en størrelse? Og hvad er et menneske?

Problemet var bare, at mange af de originale græske tænkeres værker enten forsvandt eller gik i glemmebogen. Og at folk, der senere interesserede sig for græsk filosofi – f.eks. munke i middelalderen eller filosoffer i nyere tid – derfor tog deres tilflugt til forfattere som **Diogenes Laertius**, fordi han nu engang var noget af det eneste, der var overleveret fra de store mestre.

Selv var **Diogenes Laertius** ikke filosof. Han refererede bare, hvad han vidste eller havde fået fortalt eller kunne læse sig til. Senere – da han var død og borte og verden var blevet en anden – fandt man på ny nogle af de originale skrifter. Dem holdt man op imod **Diogenes Laertius** og spurgte: Hvad er **løgn**? Og hvad er **latin**? Hvor meget skyldes de store idéer de store genier, der i sin tid undfangede dem? Og hvor meget skyldes **Diogenes Laertius** og de folk, han kendte, og hans frodige og mere eller mindre vildtvoksende fantasi?